

جنگ ترکیبی

نویسندگان:

تیموتی مک کالو - ریچارد جانسون

(گزارش JSOU ۱۳-۴ اگوست ۲۰۱۳)

مترجمین:

احمد آری و گروه مترجمین سازمان جهاد خودکفایی نزا

حجت‌الاسلام سید مسعود رضا زواره‌ای

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

تابستان ۱۳۹۵

سرشناسه	مکالو، تیموتی / McCulloh, Timothy
عنوان و نام پدید آور	جنگ ترکیبی / نویسندگان تیموتی مک کارلو، ریچارد جانسون؛ مترجمین احمد الهیاری و گروه مترجمین سازمان جهاد خودکفایی نزاآ؛ تحت نظارت سیدمسعودرضا زوارهای.
مشخصات نشر	تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشکده فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۸۸ ص. - مصور، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۱۶۳-۱۶-۹
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
یادداشت	کتاب حاضر ترجمه پایان‌نامه‌ای با عنوان "Hybrid warfare" می‌باشد.
موضوع	جنگ ترکیبی / Hybrid warfare
موضوع	جانسون، ریچارد / Johnson, Richard
شناسه افزوده	الله‌یاری، احمد، ۱۳۶۳ - مترجم
شناسه افزوده	زوارهای، مسعودرضا، ۱۳۴۰ - ناظر
شناسه افزوده	ایران: ارتش. دانشکده فرماندهی و ستاد. انتشارات دافوس
رده بندز ننگ	۱۳۹۵ ج ۹/۲/۲۱۷
رده بندی دیریی	۳۵۵/۰۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۰۰۲۸

عنوان: جنگ ترکیبی

مؤلفین: تیموتی مک کالو - ریچارد جانسون (گزارش ۱۳-۴ JSOU آگوست ۲۰۱۳)

مترجمین: احمد الهیاری و گروه مترجمین سازمان جهاد خودکفایی نزاآ تحت نظارت سید مسعودرضا زوارهای

ویراستار علمی: دکتر حمید کریمی

ویراستار ادبی: احمد الهیاری

ناظر چاپ: حسین مومنی فرد

صفحه آرای: سامان آزاد

طراح جلد: علیرضا قانع

ناشر: انتشارات دافوس آجا

شمارگان: ۲۰۰۰

تعداد صفحه: ۱۸۸ ص

تاریخ نشر: تابستان ۱۳۹۵

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مدیریت انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۲۰۰،۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۱۴۱۹۱ - ۰۲۱

www.dafoosaja.ac.ir

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلفین می‌باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فهرست

عنوان	صفحه
نارسایی در تعریف و استفاده از نظریه درگیری هیبریدی	۱۷
۱. مقدمه	۱۸
فقدان عربی پذیرفته شده: مروری بر نظریات و رهنامه موجود در زمینه جنگ هیبریدی	۲۴
نظریه جنگ هیبریدی: راهی جدید برای تشریح رفتار هیبریدی	۳۷
روش شناسی تجزیه و تحلیل	۴۱
۲. جنگ رژیم صهیونیستی و حزب الله در سال ۲۰۰۶، بررسی مجدد یک مثال قدیمی	۴۳
زمینه راهبردی جنگ رژیم صهیونیستی و حزب الله	۴۳
بررسی دقیق اصول هیبریدی	۴۶
اثرات اصول هیبریدی چقدر موثر بودند؟	۵۱
۳. جبهه شرقی در جنگ جهانی دوم (سالهای ۱۹۴۱-۱۹۴۵)	۵۳
زمینه تاریخی حرکت پارتیزانی شوروی	۵۳
هزینه موفقیت شبکه پارتیزانی شوروی	۵۶
اثرات هم‌افزای اصول هیبریدی در عمل	۶۱

۶۳	۴. اعتبارسنجی یک نظریه
۶۴	نتایج ضمنی مهم نظریه جنگ هیبریدی
۶۵	پیامدهای بالقوه
۶۸	نتایج برای تحقیقات آینده
۶۹	پانویس های بخش اول
۷۹	رویکردی عملیاتی برای جنگ ترکیبی
۸۰	۱. مقدمه
۸۴	اهمیت
۸۶	روش‌شناسی
۸۹	۲. ماهیت جنگ هیبریدی: ایجاد به منظور
۸۹	عدم کفایت تقارن و حکومتی بودن
۹۲	مدل‌های مختلف از انواع ترکیبی جنگ
۹۲	جنگ نامحدود: ترکیب در حوزه‌های چندگانه
۹۳	جنگ مرکب: یکپارچه کردن چند فرم مجزا
۹۴	جنگ نسل چهارم: طولانی کردن جنگ به منظور کسب برتری
۹۵	نظریه موجود برای جنگ هیبریدی: اثرات هم‌افزایی فرصت طلبانه
۹۸	رهنامه ارتش امریکا: تمرکز تهدید محور

۱۰۲	۳. ماهیت هنر عملیاتی: ایجاد به منظور بقای بیشتر نسبت به رقیب
۱۰۳	ویژگی‌های هنر عملیاتی: مخلوط کردن دستور زبان‌های مختلف با یکدیگر
۱۰۴	پیشینه نظریه هنر عملیاتی
۱۰۸	هنر عملیاتی و ماهیت جنگ
۱۰۹	خلاصه: رویکرد عملیاتی
۱۱۱	۴. تجربه آمریکا در ویتنام: گاو و گاو باز
۱۱۱	زمینه جنگ در ویتنام
۱۱۵	تهدید هیبریدی در ویتنام: دانشوران
۱۲۰	جنگ هیبریدی در ویتنام
۱۲۲	رویکرد عملیاتی در ویتنام: استراتژی متشکل از تاکتیک‌ها
۱۲۷	تحلیل
۱۳۱	نتیجه‌گیری
۱۳۲	۵. عملیات آزادسازی عراق: دسته پیرانیاها
۱۳۳	زمینه اختلاف در عراق
۱۳۴	تهدید هیبریدی در عراق: ارتباط غیر فعال فی‌ما بین
۱۳۷	جنگ هیبریدی در عراق: به‌کارگیری دیاگرام ون کیسلولن

۱۴۲	رویکرد عملیاتی در عملیات آزادسازی عراق: حل و فصل کردن و فرصت
۱۴۷	تحلیل
۱۵۲	نتیجه گیری
۱۵۴	۶ نتیجه گیری: رویکردهای عملیاتی در برابر جنگ هیبریدی
۱۵۵	سه الزام هنر عملیاتی در جنگ هیبریدی
۱۵۸	یک مدل نمونه، برای رویکرد عملیاتی در برابر جنگ هیبریدی
۱۵۹	شوگ و به هم خوردن
۱۶۱	جلوگیری از کوتاه بینی در مورد وضعیت نهایی
۱۶۲	کافی بودن هنر عملیاتی در عملیات های پیار چه زمینی
۱۶۳	پایان: استفاده از خشونت قانونی بعنوان یک اهرم
۱۶۵	پانویس های بخش دوم

فرم اشکال

۱۱۳	شکل ۱. ویتنام جنوبی در سال ۱۹۶۵
۱۱۸	شکل ۲. مدل دائو تران
۱۳۳	شکل ۳. عراق در سال ۲۰۰۳
۱۳۸	شکل ۴. مدلی برای جنگ هیبریدی در عراق

همواره در طول تاریخ سبک‌های نظامی با توجه به شرایط زمانی و محیطی جنگ، ابداع و مورد استفاده قرار گرفته‌اند. تحولات فناوری موجود و قابلیت‌های نظامی طرفین درگیر در جنگ، نقش اساسی در انتخاب نوع سبک نظامی داشته است. فروپاشی شوروی در اواخر قرن ۲۰ میلادی و یک جانبه گرایی ایالات متحده در حضور سلطه جویانه خود در نقاط راهبردی جهان سبب گردید که بازیگران غیردولتی و همچنین قدرت‌های ضعیف‌تر در صحنه رقابت‌های منطقه‌ای به‌ویژه غرب آسیا به نقش آفرینی بپردازند. این موضوع، مفاهیم جدیدی را توسط صاحب نظران و نظریه-پردازان حوزه غلامی در ادبیات معاصر وارد نمود.

یکی از این مساهب مطرح در دهه نخستین قرن ۲۱، جنگ «ترکیبی» یا هیبریدی می‌باشد که مورد توجه محافل علمی-نظامی نیز قرار گرفته است. در همین راستا و طی همکاری علمی بین دافوس آجا و سازمان جراد و دکه، نزاجا، امیر سرتیپ دوم دکتر ولی‌وند زمانی فرمانده دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش ج.ا.ا.، مقرر نمودند، «نخستین همایش جنگ ترکیبی» در سال ۱۳۹۵ به منظور آشنایی محققین و دانشجویان رشته‌های مرتبط با حوزه دفاعی-امنیتی با رویکردهای نظریه‌پردازان نظامی برگزار گردد.

بدین منظور و با هدف آشنایی دانش پژوهان با طرز تالیف و تدوین نظریه‌پردازان نظامی غربی از تهدیدات و رویکردهای جنگ ترکیبی، کتاب حاضر (جنگ هیبریدی)، که توسط دو تن از افسران ارتش ایالات متحده که تجربه حضور در کشور افغانستان و عراق را داشته‌اند، تحت نظارت دانشگاه «عملیات ویژه مشترک» به رشته تحریر درآمده، به صورت ترجمه فارسی در این همایش مذکور ارائه می‌گردد. بدیهی است که دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش ج.ا.ا. مسئولیتی در قبال نقطه‌نظرات و ادعاهای نویسندگان کتاب «جنگ هیبریدی» نداشته و صرفاً نظر مخاطبان را به کنکاش در نحوه ایده‌پردازی و اصول هیبریدی (ترکیبی) مورد استفاده در تجزیه و تحلیل حوادث و درگیری-های منطقه غرب آسیا که در بخش‌های اول و دوم کتاب به آن اشاره شده است، جلب می‌نماید.

معاون پژوهش و تولید علم دافوس آجا

سرتیپ دوم دکتر حمید کریمی

پیش گفتار

نظریاتی که سرگرد تیم مک کالو و سرگرد ریچارد جانسون در این کتاب با موضوع جنگ هیبریدی ارائه داده‌اند، تلفیقی از نظریه‌های فراگیر و دیدگاه عملیاتی است. ادغام این دو نوشته در نسخه‌ی واحد، ترکیبی از دو دیدگاه به وجود آورده است. اگرچه جنگ هیبریدی ایده‌ی جدید تلقی نمی‌گردد، لذا نویسندگان این کتاب با همکاری یکدیگر، شفافیت و تأثیرگذار را به وجود آورده‌اند تا روایتی قابل قبول از فضای میان درگیری‌های متعارف و قلمرو جنگ نامنظم ارائه شود.

نگارش سرگرد مک کالو در بخش اول کتاب، تحت عنوان «نارسایی در تعاریف و استفاده از نظریه جنگ هیبریدی» با تهدید هیبریدی "جدید است؟"، مبنایی نظری را پایه‌ریزی می‌کند که توجه را به بررسی این جنگ هیبریدی معطوف خواهد ساخت. در عین حال مسئله‌ای مرتبط با آن، یعنی منشأ و بخش نیز مورد بررسی قرار خواهد گرفت. نظریه‌ی ارائه‌شده با به کارگیری روندهای تاریخی، استفاده از دو مطالعه‌ی موردی نشان می‌دهد که چگونه با مسلم فرض کردن مجموعه‌ای از اوصاف، می‌توان منطقی یکپارچه را برای رفتار هیبریدی ارائه نمود. در تحقیق اول، سرگرد مک کالو، به بررسی جنگ سال ۲۰۰۶ رژیم صهیونیستی و حزب‌الله می‌پردازد. در این تحقیق موردی، شش اصل جنگ هیبریدی مد نظر سرگرد مک کالو، بدین صورت تبیین شده‌اند:

- (۱) ترکیب، قابلیت‌ها و تأثیرات نیروی هیبریدی، در محیط پیرامون آن رخ می‌دهد؛
- (۲) هر نیروی هیبریدی ایدئولوژی منحصر به فردی دارد که منجر به ایجاد نوعی روایت درونی برای سازمان می‌شود؛
- (۳) نیروی هیبریدی همواره متوجه تهدیدی موجود نسبت به بقای خودش است؛
- (۴) در جنگ هیبریدی نوعی برتری قابلیت میان طرفین جنگ وجود دارد؛

(۵) نیروی هیبریدی از اجزای متعارف و نامتعارف تشکیل می‌شود؛

(۶) نیروهای هیبریدی به دنبال استفاده از عملیات پدافندی هستند.

سپس سرگرد مک کالو، به‌منظور آزمایش این نظریه، به بررسی شبکه‌ی پارتیزانی شوروی که در جبهه‌ی شرقی طی سال‌های ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۵ فعالیت داشت، می‌پردازد. وی با انجام دو تحقیق موردی آزمون شده تحت چارچوب نظری مشابه، ضمن اثبات این نکته که می‌توان از چارچوب مذکور به‌عنوان ابزاری برای پیش‌بینی سازمان‌های هیبریدی در حال ظهور استفاده کرد، تداوم تاریخی آن را نیز نشان می‌دهد.

پس از ارائه پیش‌بینی، سرگرد مک کالو، سرگرد جانسون در سطح عملیاتی، به بررسی پرسش «هیبریدی چیست؟» می‌پردازد. در این بخش تحت عنوان رویکردهای عملیاتی به جنگ هیبریدی، نویسنده از مثال‌های تاریخی و بررسی‌های موردی کمک گرفته و برای مطالعه و بررسی تهدیدات هیبریدی از دیدگاه هنر عملیاتی ایالات متحده بهره‌جسته است. سرگرد جانسون با استفاده از بررسی موردی اقدامات ایالات متحده در ویتنام و عراق، به شفاف‌سازی رویکردهای عملیاتی به‌منظور چیره‌شدن بر تهدیدات هیبریدی می‌پردازد. جانسون نیز مانند مک کالو، برای نقطه‌ی آغاز بررسی‌اش، درگیری‌های سال ۲۰۰۶ رژیم صهیونیستی و حزب‌الله را انتخاب کرده، جنگ هیبریدی را در محیط پیرامونش و به‌صورت رودررو و با اسکنال گوناگون جنگ در نظر گرفته است، طبیعت و ذات هنر عملیاتی را مورد بررسی قرار می‌دهد و سپس به سمت عقب بازمی‌گردد تا برای صحت ادعاهای خود، تأییدی بیابد. در مطالعاتی مبحث ویتنام، نویسنده به بررسی تأثیرات مثبت و عمیق ترکیب‌شده‌ی سازمان کمونیستی، راهبرد و انعطاف‌پذیری عملیاتی آن و برجسته‌سازی تلاش‌های هم‌زمان سیاسی و نظامی به کار گرفته شده توسط ویت‌کونگ‌ها و کمک تصمیم‌سازان ویتنام شمالی پرداخته است. در بررسی موردی عراق، سرگرد جانسون به بررسی نیروی مهاجم به‌شدت پیچیده و ناهمگون می‌پردازد که با یکپارچگی سازمانی ارائه شده در مبحث ویتنام، تضاد دارد. سرگرد

جانسون دو درگیری متفاوت را مورد بررسی قرار می‌دهد و سه "ضرورت" اصلی برای هنر اجرای عملیات در نبرد هیبریدی را تعریف می‌کند: (۱) یک رویکرد عملیاتی باید منطق شکل‌های مختلف درگیری را که یک تهدید هیبریدی به کار می‌بندد، مختل کند؛ (۲) موفقیت راه‌کنشی و اهداف راهبردی باید در همان فضایی که تهدید هیبریدی در آن به وجود آمده، ایجاد شود؛ و (۳) یک رویکرد موفق باید از اقدامات معمول در زمان و مکان، دوری کند.

بسیاری از سخنرانان بر این باور باشند که احتیاجی به این مفهوم نیست؛ و یا اینکه این مفهوم نسبت به تعاریف دیگر اشکال ناهمگون جنگ، اضافی است؛ و یا چیز جدید و بی‌همتابی ارائه می‌دهد. با این حال، در این مورد خاص، در حقیقت نویسندگان سهم به سزایی در درک جنگ، سنوار طیفی از درگیری‌ها و نه تصویری از گزینه‌های سیاه و سفید ایفا کرده‌اند. این مسوده خاکستری به شدت در فضای درگیری‌های پیچیده و چندلایه‌ای که در دنیای امروز به بار می‌آید، مورد نیاز است.

مدیر بخش مطالعات راهبردی دانشگاه عملیات ویژه مشترک

است. ج. ب. ال